

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Voditelj Heimwehra je govoril o „vindišarjih“.

Že v zadnjem listu smo poročali o govoru dr. Steidleja, da je v Inomostu na nekem zborovanju dejal med drugim tudi sledeče: Ti ljudje (landbundovci) so šli tako daleč, da so izrabili slučaj, da ima eden njihovih v rokah policijsko ministerstvo, in se niso ustrašili, da izrabilo ministerstvo v strankarske svoje namene. Iz tega se razvidi, koliko smrtno sovražstvo je navdajalo „den windischen Emporkömmling“ nasproti nemškemu organizatorju dr. Pabstu. Pa kakor je bil ta udarec težak, tako bo škodoval njegovemu neposrednemu povzročitelju, katerega celotna njegovemu plemenu lastna podlost (die seiner Rasse eigenen Niedertracht) je postala očitna.

To svojo izjavo je dr. Steidle pozneje popravil na pritisk v toliko, da je dejal, da je menil s temi besedami zadeti samo ministra Schumyja osebno. Ni pa pozabil v svoji popravi pripomniti: Kot vodja narodnega pokreta spoštujem in cenim vsakogar, ki svojo narodnost odkrito priznava in naj stoji sedaj meni nasproti kot prijatelj ali sovražnik.

Vse te dr. Steidlejeve izjave so vzbudile v koroških nemških krogih mnogo prahu in ne navadno razburjenje. Nemške politične stranke in tudi druge korporacije so si smatrale za dolžnost, da proti tem dr. Steidlejevim izjavam protestirajo. Seveda je v teh protestih precejšen del pristržne komike, ki izvira iz strahu pred izgubo volilcev.

Velenemci izjavljajo, da odklanjajo dr. Steidlejeve izjave v njegovem ostrem boju nasproti ministru Schumyju, ker te izjave pretiravajo in pomenijo žalitev domovinizvestega vindišarskega ljudstva glasovalnega ozemlja.

Landbund protestira, da je prvi voditelj Heimwehra v svojih izgrelih napram ministru Schumyju globoko žalil oni del koroškega ljudstva, ki spada k najbolj domovinizvestim in ki je svojo domovinsko zvestobo pokazalo boljše in z večjim smislom za žrtve, kot je to storil dr. Steidle med svetovno vojno v zaledju. Zato pričakujejo od deželne in zvezne vlade, da bosta ščitili ljudi, katerim edino se imata zahvaliti, da more Avstrija letos praznovati jubilejno leto.

Poslanca Feinig in Ferlitsch podajata sledečo izjavo: Kot koroška Slovenca (!) in poslanca vindišarske narodnosti iz jezikovno mešanega ozemlja smatrava za dolžnost, da približeva sledeče: Da so koroški Slovenci med zasedbo Koroške s svojim vzglednim zadržanjem storili domovini neprecenljivo zaslugo, je znano razum dr. Steidleju vsakomur. Brez njihovega glasovanja za Avstrijo bi bila Koroška izgubljena. In v zahvalo nas imenuje voditelj Heimwehra v jubilejnem letu „podlo pleme“. Zahtevamo zadoščenje, ki bo čisto jasno in katerega način določimo sami. Rešitev te zadeve in njena obravnava v deželnem in državnem zboru bo odločila naše razmerje do Heimwehra in do koroške dežele.

Tudi socialdemokrati — kot načelni nasprotniki Heimwehra — zavračajo žalitev koroških Slovencev z zaničevanjem. Socialdemokratska stranka šteje med koroškimi Slovenci največ pristašev izmed vseh političnih strank. Nesramnost je, da se imenuje slovenske delavce in slovenske kmete podlo pleme. Oni koroški Slovenci pa, ki so bili dosedaj člani Heimwehra, se bodo morali sedaj odločiti, li še ostanejo v organizaciji, katere voditelj jim pljuje v obraz.

Končno je vložila protest še koroška „Landmannschaft“ in — deželna vlada. Celotna zadeva se nas ne tiče neposredno in ne posredno. Z dr. Steidlejem nismo bili ni-

kdar v stiku; tudi v svojih besedah nas nikakor ni mogel in hotel imenovati. Na njegove izjave, da polagamo izredno važnost in zato hočemo še mi spregovoriti svojo besedo. S sporom samim se dalje nečemo baviti, ker ga smatramo za osebno zadevo obeh voditeljev odnosno Heimwehra in Landbunda.

Občudujemo kot narodnjaki moško izjavo voditelja Heimwehra, ko je hotel v svojem govoru obsoditi sadove raznarodovanja in sicer v zavesti, da mora takodelo vzgojiti moralno manj vredno ljudstvo. V popravil je to svojo misel potrdil jasno z besedami:

Kot voditelj narodnega pokreta spoštujem in cenim vsakega moža, ki odkrito priznava svojo narodnost in če mi sedaj stoji nasproti kot prijatelj ali sovražnik.

Seveda je moral biti voditelj nacionalnega nemškega pokreta, ki si je drznil povedati take besede in v popravil podati tako jasno misel, kateri ni treba nobenega nadaljnega komentarja. Nadvse značilno pa je razburjenje deželne vlade in koroških političnih strank, ki v skrbi za nezavedne Slovence odločno protestirajo in se kar po vrsti izigravajo kot zastopnice koroških Slovencev. Radovedni bi bili, kako se naj glasi poprava, ki bi bila vseč koroškima Slovincema Feinigu in Ferlitschu.

Da bi nezavedno ljudstvo po Zili, Rožu in Podjunu, po krajih severno od Drave končno uvidelo vsaj ob deseflečni, kako žalostno vlogo igra v svoji nezavednosti in nikamor — in povsodpripadnosti. Da bi šle besede voditelja nemške nacionalne organizacije res k srcu, da bi se končno znašlo v lastni zavesti! Zakaj pač iščejo pomoči in rešitve med Nemci in povsod drugod? Do danes ne vedo, da jim leži rešitev v lastnih rokah, v njih samih.

Razumemo, da se je to ljudstvo končno vsaj naveličalo, da bi živelo samo od občudovanja tujega četudi sosednjega naroda. Razumemo, da ga vse te plebiscitne proslave, ki so končno najbolj v prid celovškemu hotelirjem in gostilničarjem, le malo zanimajo.

Dobro se zaveda ljudstvo slovenske besede naše Koroške, da mu povodom desetletnice nima ničesar darovati niti deželna niti zvezna vlada, in samo zahteva, da se končno opusti vsako zastopavljanje slovenskega elementa po uradni in neoficielnih mestih in naj si je sedaj to zastopavljanje gospodarskega, prosvetnega ali kateregasikoli drugega značaja. Kaj pa bo storila deželna vlada, če bo za kritje škode zastopavljanja tudi troje milijonov šilingov premalo?

Tako je naše mnenje. Beseda nemškega voditelja je zaupnica našemu ljudstvu, ki odkrito priznava svojo narodno pripadnost. Zaupnica predvsem, če hoče obsoditi raznarodovalno delo nemških strank in korporacij na Koroškem.

Pomoč za silo.

Kmetijski položaj je postal izredno težaven. Težavnejših časov sedanjih kmetijski rod pač ne pomni. Tuje države nas obsipajo z mesom in moko po ceni, ki daleko ne krije naših stroškov. Nad 200.000 je v naši državi brez dela in to vse v mestih. Na deželi pa bilo dela dosti a primanjkuje vedno bolj ljudi. Iz inozemstva uvažamo silne množine moke, govedine in svinj, doma pa ljudje tožijo, da ne najdejo dela v tovarnah, trgovskih podjetjih. Težki položaj našega kmetijstva je zaskrbel sedaj tudi državo in skuša se najti sredstva za odpomoč krizi. Drugod, n. pr. v Nemčiji se drži cena moke in mesa z visoko carino in je zaraditega položaj ondošnjih kmetov vsaj nekoliko boljši. Pri nas pa visoke carine niso pripustili socialdemo-

krati v skrbi, da se tako delavcem ne podraži kruha. A izjavili so sedaj, da dovolijo monopol na žito in moko. V tem slučaju monopola bi jemala država od domačega kmeta po določeni ceni meso in moko. Kar bi primanjkovalo moke in mesa doma, bi krila država iz inozemstva po nizki svetovni ceni. Po neki srednji ceni pa bi se prodajalo v državi. Državni monopol bi seve potreboval armado novih uradnikov in zraven še veliko svoto prometnega kapitala, kar je prva velika senčna stran monopola na žito in moko. Še večji pa je pomislek, li ne pomeni monopol samo neko nižjo stopnjo splošne socializacije, kot je izvedena v Rusiji. Tako je prišlo, da se meščanske stranke dolgo niso mogle zediniti za monopol.

Pred kratkim pa je minister Buchinger predlagal, naj se naloži na moko približno toliko davka, za kolikor je padla cena v zadnjih dveh letih. Danes naprimer je cena za 15 grošev na kilo pod stroški produkcije. S tem davkom bi se dvignila cena moke od 70 na 85 grošev, a to samo začasno, dokler se ne spremeni trgovske pogodbe in se carina zviša. Tedaj potem bi visoka carina sama zvišala ceno za moko. Že meseca marca so se vršila tozadevna pogajanja in zastopniki trgovskih in delavnih zbornic niso bili proti predlogu. Dne 1. julija pa se je sklenilo sklicati anketo, privedi posvetovanje vseh gospodarskih krogov. Povabljeni so bili na to posvetovanje zastopniki kmetijstva, mlinarjev, pekov, trgovcev in delavcev in uradnikov. Casniki se medtem opozarjali, da cena kruha nikakor ni padla s ceno moke in da bi torej lahko peki prevzeli precejšen del davka, kateri nimajo v sedanjih krizi niti najmanjše škode.

Leto	cena moke	cena kruha
1927	60,03	66,67
1928	61,83	73,95
1929	45,34	65,37
1930	34,42	57,58

Leta 1927 je bil kruh za 11% dražji kakor moka, leta 1930 pa je za celih 16%. Letos bi smel stati kruh ne 57,58 grošev, marveč 38,20, ako se za peko računa isto kot leta 1927, namreč 11%. In veččaki so zato rekli, da bi morali tistih 15 grošev prevzeti peki, ne da bi bilo treba kruha podraževati. 38,20 in 15 = 53,20, domačim pa prodajajo oni kruh itak za 57,58. Peki so se nato izjavili, da ne prevzamejo niti groša. Proti predlogu so se postavili tudi delavci in uradniki. Nato so kmečki zastopniki izjavili, da se ne kapricirajo na ta davek; vseeno jim je, odkod pride podpora, in glavno, da se kmetu sploh pomaga. Nato se je predlagalo, naj se naloži davek na sladkor in pivo. Temu predlogu so pritrdile stranke, češ, da sicer davek na sladkor in pivo ni popularen, a proti njemu se ne da toliko poagitirati kakor proti davku na potrebni vsakdanji kruh. Davek bo dal približno 80.000.000 šilingov. Avstrijsko žitno polje meri 1.034.000 hektarjev. S pšenico je obsejanega 208.000 ha, z ržjo 374.000, z ječmenom 158.000, z ovsem 294.000 ha. Iz teh 80.000.000 se bo podpirala vsa setev in sicer tudi tista, ki služi samo domu. S tem naj se doseže, da ljudje ne bodo opuščavali obdelovanja zemlje, in ne bodo kupovali moke brez potrebe. In sicer se bo iz tega davka plačevalo za hektar obdelanega polja 80 šil.

Mali posestnik, ki ima 10 ha zemljišča, vmes 5 ha polja, bo torej dobil 400 šil. podpore. Večji posestnik, ki ima nekoliko več gore in travnikov in manj polja, ima morebiti 20 ha zemlje in le 8 ha polja, ta dobi 640 šil. podpore. Žita pridelava približno 120 meterskih stotov, 80 od teh za dom, 40 za prodajo, potem mu pride za metercent podpore 16 šil. Čim večja so posestva, tem manjše bodo podpore. Večje grajščine imajo navadno le malo obdelane

zemlje. V zadnjem času se je veliko polja tudi opustilo in so se iz polja napravili travniki. Tudi zato se ne bo moglo reči, da se podpira samo večje. Ko se je to postavilo sprejelo, so socialni demokrati stavili resolucijo, kateri so pritrldili tudi velenemci in Landbund: „Vlada naj nemudoma predloži državnemu zboru postavni predlog, s katerim se uvede monopol na žito in moko in naj država odjeme domačemu kmetu pridelek po ceni, ki krije stroške za pridelavanje. Kar pa je treba več moke ali žita, pa naj uvaža država brez carine.“

Vladna stranka predlogu ni mogla takoj pritrlditi. Ta oblika še ni dovolj znana v svojih posledicah. Aparat bo stal mnogo denarja, odpadla bo carina, ki je tvorila do sedaj državni dohodek; in odkod naj se sedaj vzame denar, da se bo kmetom dovolila primerna cena, če se noče podražiti kruha. In tega se vlada po pravici boji. Sladkor in pivo se brezdvomno lažje obremenjujeta, kakor moka in kruh in zato sedanj način odpomoci odobrujemo. V teku let se bo videlo, kako se bo cena na svetovnem trgu razvijala naprej. Ako pridejo cene v svoj naravni tir, bo kmet zopet lahko shajal brez podpore; vsak zahteva samo eno, da se mu pusti naravna pravična cena pridelka hleva in polja.

Podpore se mi še posebej veselimo, ker obdeluje naš slovenski gospodar mnogo nerodovitnega polja. Ker se bo podpora delila po hektarih zemlje, bodo naši kmetje razmeroma dobro odrezali. To je vsaj nekaj upanja v teh težavnih dneh splošne gospodarske krize.

Beseda

„vom fremden Tropfen“.

K razstavi „Kärntner Geistesleben“. — Naša Koroška v svojem kulturnem udeleževanju. (Konec.)

Pred vsem omenimo, da smo imeli najstarejše spomenike slovenske pisane besede baš na Koroškem. Že v desetem stoletju smo imeli brižinske spomenike, ki se nahajajo v Monakovu. Za časov Lutrovih in Slovenca Primoža Trubarja smo imeli tudi Korošci svoje pisatelje, ki so veliko storili za slovenski jezik. Lahko rečemo, da njihov jezik je ostal do danes. V prvi polovici preteklega stoletja smo imeli več naših narodnih pesnikov, kakor Drabosnjaka, Andrejaša itd. Profesor Ahacelj je zbiral slovenske dijake na svojem stanovanju in jih bodril k delovanju. Zila je dala v tej dobi pesnika in slavista Urbana Jarnika, ki je postal s svojimi številnimi deli pravcati učitelj poznejšemu gorjanskemu župniku Matiju Majarju, znanemu narodoslovcu. V Celovcu je deloval na verskem in prosvetnem polju naš Slomšek, ki je ustanovil društvo sv. Mohorja (1851); zvesto mu je stal na strani mladi Janežič, ki je bil doma iz Leš pri Št. Jakobu. Janežič je v svoji starejši dobi postal pravi voditelj udeleževajoč se slovenske inteligence cele Slovenije; za njegovega časa so izšli v Celovcu slovenski listi (Slovenska Bčela, Glasnik slovenskega slovstva, Slovenski Glasnik). Z Janežičem se je na Koroškem v drugi polovici minulega stoletja med slovensko mladino pojavilo živahno gibanje in delovanje, ki se je raztezalo tudi na druga polja narodnega udeleževanja. Bila je to doba velikih koroških slovenskih sinov Matije Majarja, Andreja Einspielerja in Antona Janežiča! Iz društva sv. Mohorja se je pretvorila družba sv. Mohorja, ki se je pričela od te dobe naprej nepričakovano hitro širiti in množiti v svojih članih; njen književni dar je na to skozi sedem desetletij vsako leto do danes razveselil sleherno našo vasico. Tako je družba znatno doprinesla k narodni prebujenosti vsega slovenskega naroda. Janežič ni samo budil in bodril, marveč tudi sam še naprej ustvarjal. Poleg drugih del je izdal slovensko slovnico, ki je postala in ostala hrbtnica sedanji pismeni slovenščini in tako slovenskemu slovstvu do zadnjih let. V drugi polovici devetnajstega stoletja torej je bila naša Koroška srce slovenskega življa; njegov bistveni del je še danes in hoče ostati tudi v bodoče.

Toliko v popravek nemški razstavi in nemški besedi „vom fremden Tropfen“, nam pa bodi ta spomin na kulturno našo zgodovino in na naše duševno delo v pretekli dobi bodrilo v bodoče. Skromen je ta prispevek in pomanjkljiv. Tudi ni v političnem listu zanj pravega prostora. Služi pa naj vsem v ilustracijo,

kakšna miselnost da vlada celo že v znanstvenih nemških krogih. Že leta sem se imenovani krogi trudijo, da bi govorili o duševnem življenju naše Koroške; iz nepoznanja ali nerazumevanja našega duševnega sveta ali iz svoje ozkosrčnosti pa prinašajo do danes vedno in vedno zopet misel, ki je vredna enodnevnih politikov in kratkovidnih dnevnikov. Če je ta krivica, ki jo nam delajo, samo nepoznanje, jim jo sicer oprostimo a jim obenem odrekamo vsako pravico govoriti tudi o duševnem življenju naše Koroške. Če pa vršijo svoj posel zavedno v tej svoji misli, potem je celo njihovo delo v očigled pristranosti in povrhu še ozkosrčni tendenci brez vsake znanstvene ali umetniške vrednosti.

Radi Nemci ugovarjajo, da današnja naša Koroška kulturno molči, da danes nimamo pesnikov in pisateljev. Odgovarjamo: Imamo nadarjenih in zmognih sinov dovolj! Celotni naš narod pa stoji že desetletja pod pritiskom velikanske nemške ofenzive in ekspanzivnosti, ki hoče v kali zadušiti vse, kar se ji stavi nasproti. Naši najnadarnejši in najboljši sinovi umirajo, duševno ubiti! A kljub temu živi naša slovenska kulturna Koroška še bolj kot nekdanj v svojem ljudstvu in njega življenjski svojevrstnosti! Živi naše ljudstvo v svojih kulturnih društvih in v svojih gospodarskih organizacijah! Živi naše ljudstvo v celotnem svojem boju zoper ozkosrčnost in pritisk nemškega soseda!

V okvirju razstave „Kärntner Geistesleben“ ima svojo besedo seveda tudi celovski Heimatbund. — O tem delu razstave pa ne bomo izgubljati nobenih besed.

Kmetje, pozor!

Cenejša semena za poljsko krmo vsled škode po suši.

Z ozirom na veliko škodo, ki jo je prizadelo suša, ki je v nekaterih krajih docela uničila drugo košnjo, je deželni kulturni svet sklenil, da bo oddajal semena za poljsko krmo po znižani ceni. Ministerstvo za poljedelstvo in gozdarstvo je namreč obljubilo tozadevno denarno podporo.

Kmetom se nasvetuje, da sejejo po žitni žetvi semena za krmo in da zato omejijo setev ajde.

Priporoča se glede na izdatnost in dobro kvaliteto krme posebna zmes različnih krmnih semen, katero ima na razpolago semenska trgovina deželne kulturne sveta. Ta zmes obstoja iz grahorca, lupin, ovsia in pelušč. Posestniki, ki imajo še ovsia, ga lahko primešajo iz lastne zaloge. Priporoča se v splošnem, da se da k 80 kg te zmesi nekako 40—50 kg ovsia.

Za njive, ki bodo proste šele z avgustom, je prav primerna setev zimske grašice (Winterwicken), katero se lahko pokosi pri vsaj kolikaj dobri rasti prvič že v jeseni in drugič spomladi. Semenska trgovina deželne kulturne sveta ima tudi ta semena na razpolago in jih oddaja s 50% znižano ceno.

Vendar se oddajajo v okvirju te podporne akcije zahtevane subvencije samo proti potrditvi kmetijskih podružnic (landw. Gauvereinsleitung), da je napravila suša dejansko škodo.

V interesu pridobitve potrebne krme bi bilo, da bi se porabilo sedanje deževno vreme za sejanje semen za krmo.

Ta semena se bodo, v kolikor bo to dovoljevala obljubljena podpora ministerstva, oddajala za polovično ceno. Pri oddajanju se bo najprej oziralo na kraje, ki so trpeli največjo škodo. Posamezni posestnik more dobiti semena za polovično ceno kvečjemu do 500 kg.

Naroči naj se čimprej potom kmetijskih podružnic in sicer na naslov: Samengeschäft des Landeskulturrates für Kärnten.

POLITIČNI PREGLED

Celjska „Deutsche Zeitung“ k izjavam dr. Steidlejevim o „vindišarjih“. Kot znano, je vložila proti izjavam dr. Steidleja naša deželna vlada protest. K temu protestu in posredno torej k izjavi sami piše celjski nemški list v Jugoslaviji sledeče: Uns ist kein Fall in der neueren europäischen Geschichte bekannt, in welchem eine Regierung dagegen protestiert hätte, dass ein Politiker der Staatsnation die nationale Minderheit angreift. In to pod naslovom „Musterhaftes Verhalten einer Landesregierung bezüglich einer nationalen Minder-

heit“. Ob času hočemo spregovoriti svojo besedo o staroavstrijskem načinu nemške politike.

Kaj namerava Heimwehr v jeseni? Listi poročajo, da bo priredil Heimwehr v septembru generalno ofenzivo. Tedaj naj se končno veljavno določi stališče Heimwehra do naše notranje politike. Ofenziva se bo vršila v obliki manifestacij in zborovanj ter sprevodov.

Socialdemokrati na Dunaju proti fašizmu in Habsburžanom. Povodom 16letnice pričetka svetovne vojne so priredili dunajski socialdemokrati veliko zborovanje, na katerem je govoril socialdemokratski voditelj dr. Bauer. Značilne so njegove nekatere izjave Vsa Evropa se danes oborožuje radi tega, ker se čuti nesigurno, in to v spricho avanturistične politike fašizma. Neprijateljstvo med Francijo in Italijo neti med drugim tudi neka družina, ki je že leta 1914 zaradi svojega imovinskega stanja v raznih državah zanetila evropski požar. Habsburžani so bili leta 1914 tisti faktor, ki je s svojim ultimatumom in s svojo vojno napovedjo vrgel vžigalico v sod, katerega eksplozija je pretresla vso Evropo. Najstarejši sin zadnjega Habsburžana je star sedaj 18 let. Treba je s tem računati, da bodo sedaj Habsburžani tudi pričeli stremeti za tem, da se s pomočjo madžarskega denarja in bajonetov zopet upostavi Avstro-Ogrska nekdanje oblike. Fašizem pomeni vojno. Tudi vpostavitve Habsburžanov pomeni vojno. Mir Evrope zahteva predvsem, da se upostavijo mirni in prijateljski odnošaji med dvema velikima narodoma zapadne in srednje Evrope, med Francijo in Nemčijo.

Nemčija v težkem položaju. Že mesece se bori nemški državni zbor za sanacijo državnih financ in za kritje velikih plačilnih obveznosti napram inozemstvu. Hindenburg je dal ministerskemu predsedniku dalekosežne pravice, tako tudi to, da sme državni zbor pri negativnem uspehu razpustiti. Vlada je predlagala zvišanje davkov in druge ukrepe za kritje; dolgo se je borila zanje v državnem zboru, dokler ni 18. julija kancler državni zbor razpustil. Za Nemčijo se bližajo sedaj časi težkega notranjega političnega boja. Volitve so razpisane za 14. september in vse stranke se pripravljajo za agitacijo in politično borbo. Splošno se pričakuje, da bo tokratni volilni boj izredno hud in oster. Gospodarska kriza Nemčije bo imela za posledico, da bo našel politični radikalizem precej odmeva med ljudstvom.

Žalostni konec slavnosti v Porenju. Povodom izpraznitve Porenja po Francozih so se vršile v vseh večjih mestih ob Reni velike osvobodilne slavnosti. Slavnosti se je udeležil tudi Hindenburg. V Koblencu se je dogodila o priliki take slavnosti strašanska nesreča. Ko so se vračali ljudje od nočne razsvetljave domov, se je v bližini mesta podrl most, na katerem se je nahajalo nad sto ljudi. Nad petdeset ljudi je našlo pri tem svojo smrt. Mesto je razobesilo žalne zastave, Hindenburg je prekinil svoje potovanje in se vrnil v Berlin, nadaljne slavnosti v ostalih porenjskih mestih so odgodene.

Potres in povodenj v Italiji. V južni Italiji je bil 23. julija strašanski potres, ki je povzročil ogromno škodo in zahteval nad 2000 človeških žrtev. Središče potresa je bila okolica mesta Neapolja. Na tisoče kmetov je brez strehe. Razdejanje je tako veliko, da sličiyo mesta južne Italije krajem severne Francije, ki so bili opustošeni v svetovni vojni. Mesta Lacedonia, Aquilonia in Bisacco so fako porušena do tal, da ni ostal kamen na kamnu. Vse telefonske in brzojavne zveze so porušene, nad potresnim ozemljem krožijo letala in prinašajo pomoči. Primanjkuje sanitetnih sredstev. Tuji trumoma zapuščajo Italijo. En milijon ljudi je brez strehe. In ni še poleglo razburjenje po potresu, ko je zadela severno Italijo nova katastrofa. Strahoviti ciklon je divjal med Piavo, Padova in Verono. Nešteto hiš je porušeni in poškodovanih, cvetoča pokrajina je bila v par minutah uničena. Po ciklonskem viharju se je vllia strašna ploha in narastle vode so poplavile cele pokrajine.

Kak je položaj v Italiji? V Italiji vlada danes velika notranja kriza. Fašizmu ohranja življenje le nadčloveška energija Mussolinija in železna disciplina. Znano je, da Mussolini sedanje fašistične organizacije ne ceni posebno visoko izvzemši svoje najožje sotrudnike in prijatelje. Temu dejstvu je pripisovati njegov najnovejši energični trud, da bi se pridobila za fašizem akademska in srednješolska mladina.

Kar pa se tiče ljudske množice, pa nista bila pritaženi srd in nevolja s fašistično stranko nikdar tako velika kot danes. Vzrok je predvsem iskati v globoki gospodarski krizi poljedelstva in delavstva in v izredno slabem stanju državnih financ. Zadnja fašistična kampanja je vplivala na fašistično javnost le depremujoče, ker je znano, da se nahaja Francija v ugodnem finančnem položaju in da v Franciji ne vlada niti v poljedelstvu niti v industriji taka kriza kot v Italiji. Antifašistični pokret vodijo emigranti v inozemstvu. Koliko je njihova drznost, kaže zadnji polet inozemskega letala v Italijo, ki je med potjo trosilo po Italiji antifašistične letake. Emigranti najostreje obsojajo militaristično politiko fašizma proti Franciji in Jugoslaviji. Vredilni industrijski krogi dajo z naraščujočim poudarkom svojemu mnenju, da je politika zadnjih let prinesla Italiji neprimerno večjo škodo kot so koristile vse te naprave, ki so se izvedle na iniciativo Mussolinijevo.

Kmetje severne Evrope vstajajo. V državah severne Evrope, na Finskem, Estonskem, Litavskem in Norveškem vstajajo kmetje k novemu krščansko-socialnemu pokretu. Na Finskem je razpuščen parlament in nove volitve se bodo vršile pod pritiskom kmečke stranke. Ta stranka razpolaga z izborno avtomobilsko organizacijo, ki ji omogočuje, da v najkrajšem času doseže najbolj oddaljene vasi. Kmetiško ljudstvo — po večini protestanti — se koncentriira okoli svojih protestantskih voditeljev. Tudi po južni Estonski so se zadnje tedne vršile velike kmečke manifestacije, na katerih se obravnava možnost kmetiškega pohoda proti Revalu, glavnemu mestu. „V agrarnih državah naj odločuje kmet o usodi države“ je deviza, ki gre od kmečke hiše do hiše. Se stanki se vršijo v večernih urah in se pričenjajo z molitvijo. To je dokaz, da je njihov pokret pretežno verskega značaja. Tudi v Litvi uvidevajo politični voditelji, da se bodo morali naslanjati na kmečki element in da bodo morali nastopiti odločneje proti marksizmu. Končno se tudi na Norveškem z veseljem opazuje, da se širi fronta proti vplivom sovjetskega komunizma. Protestantovski škof v Upsali je nedavno izjavil, da je le v solidni kmečki organizaciji, ki se bo hranila od krščanskega pojmovanja države, rešitev baltskih držav proti razdirajočim pohodom ruskega komunizma. — Ta krščansko-socialni pokret severnih kmetov vsebuje mnogo nauka tudi za srednjo Evropo.

Medparlamentarna zveza. V Londonu so se zbrali odposlanci 32 državnih zborov iz vsega sveta. Navzočih je vse skupaj 500 odposlancev. Na teh zborovanjih se obravnavajo državam skupna vprašanja. Letos je na dnevnem redu tudi vprašanje narodnih manjšin.

Visoki obiski v Celovcu. V četrtek dne 17. julija se je peljal preko Celovca k Belemu jezeru zvezni kancler dr. Schober s soprogo. Ob jezeru je prebil teden dni, da se odpočije, in se je nato vrnil na Dunaj. — V sredo dne 23. julija sta se prepeljali z Bleda v Celovec jugoslovanska kraljica Marija in rumunska kraljica-mati. Posetili sta grad Osterville in samostan St. Lambrecht in nato Dunaj, odkoder sta se vrnila preko Inomosta domov.

3 milijone šil. delijo. Gospodarski odsek deželne vlade je sklenil predlagati sledečo razdelitev: 1 milijon S za izvedbo oziroma popravilo najnujnejših cest, 1 milijon S kot posojila z nizkimi obrestmi za posestnike, zadrage in obrt, 500.000 S za prosvetne namene, 400.000 S kot brez- ali nizkoobrestno posojilo borovelskim puškarnam in elektrarnam v spodnjem Rožu, Ledenicah, in 100.000 kot brezobrestno posojilo za napravo vodovodov.

DOMAČE NOVICE

Zdravkoto v spomin.

Rodil se je naš Zdravko pri Zili, v župniji Matije Majarja, obiskoval narodno šolo v Št. Jakobu in po končani šoli odšel študirat na celovško gimnazijo. V nemško šolo se je prav kmalu uživel, ker mu je slovenska šola dala z materinščino prav dobro podlago za uk tuje jezika. Zdravko nam je dokaz, da izvirajo vse jezikovne težkoče, s katerimi se ima boriti naša slovenska mladina, iz ljudske šole. Stare utrakvistične šole ne dajo mladini nobene gotovosti ne v slovenskem in ne v nemškem jeziku in tako se mora mladi slovenski dijak, ki pride iz slovenske vasi v celovško šolo, trdo boriti za nemščino, četudi so Slovenci za je-

zike splošno nadarjeni. Da je bil rajni v slovensčini najboljše podkovan, se razume in v slovenski uri smo njegovi sošolci dostikrat kar strmeli njegovemu znanju našega jezika, ki mu ga je dala narodna šola. In občudovali smo njegovo veliko ljubezen do slovenske knjige. V Marijanišču je gotovo prečital vse slovenske knjige. „Dom in svet“ ter „Mentor“ sta bila že tedaj njegova velika prijatelja, ko se je v nas drugih šele začelo vzbujati zanimanje za slovensko knjigo. Pikra zabavljanja nemških tovarišev „Windischer“ z različnimi nelepimi pridevki ga niso spravili iz ravnovesja, marveč ga še bolj utrdil v njegovi zavesti. Z razpadom Avstrije in udruženjem južnih Slovanov se je pričelo tudi med nami slovenskimi dijaki v Celovcu novo življenje, kojega glava je v veliki meri bil Zdravko, tedaj šestšolec celovške gimnazije. Nekega jutra pridemo v šolo, mislim, da je bilo aprila 1919, ko se nam sporoči: „Die Slowenen gehen heim, die Deutschen bleiben hier!“ Nezavedni slovenski dijaki izprva niso vedeli, kaj napraviti, ker zanje ni bilo „Befehla“. Nazadnje so ostali. Brez vednosti starišev so naše nemške sošolce poslali v boj proti Jugoslovanom v Grabštanj, fante, stare petnajst do šestnajst let, ki še nikdar niso imeli puške v rokah, v boj proti normalni armadi. Ta nerazsodnost je stala na žalost dvoje žrtev iz vrst naših sošolcev in sicer sta to bila Plahna in Sille. Večina nemških tovarišev se je že isti dan vrnila.

Ko smo se zopet znašli v šoli, je bilo vse naše zanimanje samo pri koroških bojih in Zdravkoto so njegovi sošolci posebno zbadali; tako je bil tedaj tudi govor o padlih sošolcih in Zdravko je v svoji odkritosrčnosti pripomnil: Was hatten sie unten zu suchen gehabt! Že so padli vsi učenci na njega, ga bili in vrgli iz razreda. Ves trd vsled udarcev je tedaj zapustil celovško gimnazijo. Ker mu ni bilo več mogoče v Kranj, je tako izgubil celo leto in moral tam šest razred ponoviti.

Leta 1919 v jeseni so dijaki iz Roža in Zile rajžali preko Podkorena v Kranj, nas Podjunčane je tovorni avto vlekel preko jezerskega vrha. Medtem, ko smo se v Celovcu posebno prve dni po počitnicah počutili kakor tuje, smo v Kranju bili kmalu doma, ker smo tam našli naklonjena srca. V društvo „Razor“ smo se z Zdravkotom na čelu s svojim številom in delavnostjo kmalu uveljavili. Gospod dekan Kobler je dal v sirotišnici za koroške dijake prostore na razpolago, kjer se je ustanovil koroški konvikt pod vodstvom č. Dovernika, sedaj rožeškega župnika. Izdajali smo svoj list „Kvišku“, v katerem je tudi Zdravko pridno priobčeval svoje duševne proizvode v pesmi in prozi. Listič je urejeval tedaj osmošolec Dominik Skitek. Plebiscit 10. oktobra 1920 je bil za slovenske koroške dijake usodepolen. Zdravko je bil med prvimi, ki so rekli: „Fantje, nazaj! Na Koroškem nas bodo rabili!“ Zares smo bili v jeseni 1921 zopet v Celovcu. Deželni poslanec č. Poljanec je dosegel, da se nas je brez vseh ovir sprejelo. Naši bivši sošolci nas seve niso posebno prijazno sprejeli. „Čušen“ in podobno so bili navadni pozdravi.

(Konec prihodnjč.)

Prihodnji „Nedelji“ bo priložena gratis priloga „Kommersreuth, gledanje velikega petka“ v krasni izvedbi. Že danes opozarjamo na to vse čitatelje „Nedelje“.

Št. Vid v Podjunu. (Razno.) Dne 26. julija nas je zadela vremenska nesreča. Cele štiri ure tega popoldneva je vlekel močan veter. Kaj žalosten je bil pogled na sadno drevje. Obetal se nam je letos dober pridelek jabolk in češpelj. Po tem vetru pa je bilo na tleh toliko jabolk, da je bila ponekod trava čisto pokrita. Pa ne samo jabolka, na tleh je ležalo tudi mnogo vej in vejic. In to neurje je napravilo še drugo škodo. Pravijo, da je šentprimoška lipa stara okoli tri do štiristo let. Pred leti je veter polovico podrl in tokrat odlomil še drugo polovico. Še celo petelina na cerkvenem stolpu je vrgel na tla. Mnogo je trpel tudi gozd. Pri Omoču v Gornjih Vinarah je podrl veter celo dolgo gospodarsko poslopje. — Poleg žalostnih pa imamo tudi veselih vesti cel koš: Naš č. g. župnik Kindelmann je postal dekan dobrlvaške dekanije in vrši svoje posle od 1. julija prej. — Našo vas krasi nadalje sedaj izčiščeni ribnik, ki bo dobro služil v slučaju požara. — V Ožmolčevem gozdu severno od Zablatniškega jezera tabori okrog 20 otrok iz Volšperka pod nadzorstvom ravnatelja Cvirna. V jezeru si hladijo svojo vročo kri.

Hodiše. (Semenj in drugo.) V nedeljo dne 20. p. m. smo praznovali semenj v sosédni vasi, katero diči vitka cerkvice vrh strmega griča. V in ob cerkvi se je nabralo obilo ljudstva, da prisostvuje po svoji stari navadi cerkveni slavnosti, katero je imel č. poslanec Starc. Popoldne pa je bilo živahno življenje v Brücklerjevi novo restavrirani gostilni. Verando krasi velika slika „Ples Rožanov pod lipo“, originalna misel in delo našega celovškega slikarja Benedika. (Slika prinese v prihodnji ilustrirani prilogi tudi naš list, ker je v svoji zasnovi naravnost prvovrstna. Op. ured.) Zilani mu gotovo ne bodo zamerili, da je slikar mlado ljudstvo na sliki podal v pristni rožanski noši! Kako je bilo vse veselo razpoloženo, kaže tudi slučaj, da ni izgubil svoje dobre volje niti oni, ki je po srečnem ali nesrečnem naključju moral sušiti drugi dan poleg svoje notranje mokrote tudi svojo zunanjo. V svojem razposajenem razpoloženju se je namreč dobesedno prevalil v potok.

Okoli hodiškega jezera. Naš kraj še nikdar ni imel tako pestre barve in še nikdar ni videl tolikega vrvenja v svojem jezeru kot pa letos. Črez 1000 rudečih Sokolov (Rote Falken) se je pri nas ugneznilo. Zgodaj se jim prične dan. In ko zatrobi trobentač, se dvigne rudeča njihova zastava in cela kolonija odkoraka strumnih korakov v jezero kopat. Njihova konkurenca na Plešerki — tam je namreč nastanjenih okoli sto hakenkreuzlerjev — tozadevno daleko zaostaja za prvimi. Ti rudeči Sokoli porabijo na primer dnevno 800 litrov mleka in 500 kg kruha. To je gotovo nekaj.

Loga vas ob Vrbskem jezeru. Kakor menda povsod v Avstriji, tako je tudi pri nas letos manj tujev kot pa lani. Kje naj iščemo vzroka nazadovanju tujskega prometa? Morda v splošni gospodarski krizi, ali pa se daje drugim krajem prednosti? — Pretekli teden je bila ukradena mlademu Tomeju Sebunku iz omare obleka, vredna 100 S. Tatu še ni so našli.

Otok ob jezeru. (Vlom.) Pred tednom je vlomil nekdo v Elnerjevo vilo na Otoku in je pri vlamu oddal na njemu nasproti prihajajoče osebe dva strela iz samokresa. Ranil je Andreja Vezeniga. Nato je pobegnil neznanu kam, seveda brez vsakega plena. Teden dni navrh so ga prijeli v Podkrnosu. Je to Josef Brunner z Važenberka.

Celovec. (Neurje.) Vsi kraji so imeli v listu že svoje novice, samo Celovec še nič, četudi šteje prav lepo število naših. Zato nekaj poročila. Pretekli četrtek je bila pri nas nenavadna nevihta, ki je trajala cele tri ure in je poškodovala poslopja in drevje in zahtevala celo dvoje smrtnih žrtev. Pri Velcenegu je divjala tako močno, da je izkoreninila visoko topolo, katera je ubila 63letno starko in petletno dekletce, ki sta šli ravno mimo. Drugje je težko ranila odlomljena veja tudi dve ženski. — Splošno življenje v Celovcu je precej enolično. Precej je v mestu tujev in od teh največ Ogrov. Odkar je naš Šiman v zakonskem jarmu, se je raztresla celo domača družba in vsak sam zase študira, kako bi si ohranil zlato svobodo.

Št. Ili ob Dravi. (Razno.) Kot smo že poročali, je pogorelo pred mesecem gospodarsko poslopje in hiša pri pd. Špendirju. Osumljena požiga je prejšnja posestnica in se nahaja sedaj v preiskovalnem zaporu v Rožku. — V celovski bolnišnici je umrla pred mesecem ga. Marija Raser, pd. Trabušnikova v Deščicah. Prepeljali so jo v Št. Ilj, kjer so jo pokopali ob veliki udeležbi občinstva. Zaostalim naše iskreno sožalje. — Pri pd. Nočniku v Št. Ilju sta padle hčerka in dekla pri delu na skednju raz odra. Pri tem si je zlomila hčer nogo, dekla pa se je poškodovala na glavi. Hčer se nahaja sedaj v bolnici. — V bližjem Turju letos prav pridno nabirajo maline in jih v sodih dovažajo na kolodvor v Vrbo, odkoder se pošiljajo nato v Trg (Feldkirchen), kjer izdelujejo iz malin izvrsten sok. Največ malin je v posekanici g. Eggerja, ki ima za nabiranje posebne najete ljudi. Za nadziranje so nastavljeni v gozdu oboroženi čuvaji. Domače ljudstvo gleda seveda precej postrani, da se mu zabranjuje nabiranje tega božjega daru.

Št. Jakob v Rožu. (Pogreb dr. Zdravkote Zwitter.) Dokaz temu, da je bil rajni Zdravko poznan in priljubljen v vseh naših dolinah, je bila njegova zadnja pot. Še ko je ležal na mrtvaškem odru med venei in rožami, ga je obiskovala velika množica in molila za njegov večni blagor. Nepozaben nam ostane utis

Zdravkota na mrtvaškem odru. Shujšan vsled dolge težke bolezni do kosti je vendar ceo v smrti ohranil tako značilne poteze. Duh slovenskih rudečih nageljnov je napajal zrak rajnemu v slovo. Vrsta vencev je dičila njegovo sobico, kjer je preživel lepe ure svoje mladosti in v katere se je iz Celovca in z Dunaja vračal vesel in razposajen. Vence so mu darovale različne korporacije in udruženja Pol. in gosp. društvo v Celovcu, celovška posojilnica, slovenski akademski klub, slovenski krožek, izobraževalna društva v Št. Jakobu in na Brnci, dekliški odsek, požarna bramba, šentjakovski fantje itd. Ob desetih dopoldne v ponedeljek dne 21. julija so Zdravkota dvignili njegovi tovariši-akademiki raz mrtvaški oder in krsto napolnili k njegovi materi, da bosta ona in Zdravko, njen najstarejši sin, počivala v najbližji bližini, ko ju je pred in po materini smrti združevala tolika ljubezen. Pred hišo je rajnega pričakovala preč. duhovščina v izredno velikem številu sredi nepregledne množice žalujočih pogrebcev. Sprevod je vodil č. kanonik msgr. Podgorc ob asistenci č. župnikov Scheñka in Vuka. Med pogrebci smo opazili slovenske poslance č. Starca in dr. Petka, generalnega konzula kraljevine Jugoslavije dr. Miroševića, predsednika Prosvetne zveze č. Poljanca, dr. Juga s soprogo, lepo število akademikov in bogoslovcev, številna zastopstva verskih in prosvetnih organizacij iz Podjune, Roža in Zile in od drugod. Slovenska požarna bramba se je pogreba korporativno udeležila kakor tudi č. sestre narodne šole z gojenkami, domače izobr. društvo in mnogo znancev od blizu in daleč. Č. g. kanonik Podgorc je blagoslovil krsto, na kar so domači pevci zapeli zadnjo pesem. Nato se je sprevod začel premikati proti šentjakovski farni cerkvi. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil č. g. kanonik, za njim je nato govorila še vrsta zastopnikov društev in korporacij, pri katerih je bil pokojni sotrudnik ali član. Č. poslanec Starc se je zahvalil žalujočemu očetu rajnega Zdravkota za njegove velike žrtve, ki jih je tako donesel domu na oltar in sklenil s prošnjo, naj bi očetu sledila v požrtvovalnosti še vrsta drugih. Po poslovnih govorih mu je izkazala zadnjo čast tudi šentjakobska požarna bramba, ko se je sklonila njena zastava v rajnega grob in mu je načelnik želel, da bi mu bila domača zemljica lahka. Veličasten je bil pogreb blagega pokojnika, da ga Št. Jakob še ni videl. In tudi zanj nam ostane Zdravko naš v molitvi in v spominu! Njegovo delo in njegov idealizem hoče ohraniti mlada generacija! R. I. P.

DRUŠTVENI VESTNIK

Dekleta na svojem dnevu v Rožu. Medtem, ko je ležal med venci in rožami naš nepozabni Zdravko, on, ki je tako ljubil svojo dolino in svoje ljudstvo, ki je tako globoko znal govoriti dekliški duši, so se zbrala dekleta naše doline v Narodni šoli pri Št. Jakobu, da obhajajo svoj dan. Zavedala so se dekleta, da bodo s svojim delom in z mislijo dekliškega dneva najlepše počastile njegov spomin, ker bodo tako izvedle v svojem dnevu del njegove oporoke nam vsem. In zdelo se je vsem, da je bil nad dnevom in njegovim delom blagoslov Najvišjega, pri katerem je priprošnik za nas tudi naš dragi Zdravko. Bilo je povsem pravilno, da so temu dnevu prisostvovala poleg Rožank tudi zastopnice deklet iz krajev severno od Drave in z Zile ter Podjune. Nad sto deklet se je zbralo dopoldne pri dekliški sv. maši. Č. župnik Koschier je v svoji pridigi govoril lepe besede o idealnem dekletu, ki naj bo vrtnarica v božjem vrtu in gojiteljica pravih dekliških čednostij. Popoldanski prireditvi je prisostvovala polna dvorana. Uvedle so prireditve štiri Podjunčanke s pesmijo in članice dekliškega šentjakobskega odseka z deklamacijami. Predaval je nato č. Koschier v le njemu lastnem prikupljivem načinu o rožah, ki govorijo s svojim cvetom in vonjem o nedolžnosti, preprostosti in lepoti. Kot cvetijo rože v svojem krasu v čast Bogu in v veselje ljudem, naj bi cvetela tudi naša dekleta v svojem delu in s svojim vzgledom. Gdčna. Hartmanova je nato govorila v izbranih, globoke misli polnih besedah o dekletu v domačem vrtu „Der Strumpf macht die Frau“ pravi reklama in nekako tako je današnje moderno mnenje o ženi in dekletu; naša dekleta in naše žene pa naj bodo globlja! Vrt-

narice naj bodo v vrtu domače družine in domače hiše! Preprostost jim bodi dika, ljubezen do Boga in naroda njihov rudeči nagelj, nedolžna lilija njihov kras. Dekleta in žene naj bodo duhovnice in umetnice! Po teh govorih so nato sledile številne pesmi in prizor „Vrtnarice“, katera so izvedle vrle Podjunčanke. Šentjakobčanke pa so nastopile v prizoru „Perice“ in v deklamacijah. Vse te točke je dvorana sprejela prav živahno in z velikim navdušenjem. Zvezin tajnik je izvajal: Če manjka solnca, ni zdravja in ni rasti; brez solnca umira rastlina, hira žival, oslepi človek. Vzrok propadanju naše dobe pa je pomanjkanje božjega solnca. Dekleta naj vrnejo kot prva zopet solnca družini, vasi, župniji. Dekletom bodo v njihovih strnjelih vrstah sledili tudi fantje. Govoru je nato zopet sledila pesem in kratek prizor. Č. župnik Dobernik je govoril o krasni misli rože-planinke, ki kljubuje visoko na gori na trdi skali vetru in viharju. Tej roži-planinki naj bi sličila naša dekleta. K besedi se je še oglasil č. profesor Hutter, ki je, kot se nadejamo, našel v tem dnevu dobro naziranje o naših dekletih in njihovem idealizmu, boljše, kot ga je imel do sedaj. Morda mu je ugajala tudi prisrčna noša naših „dečel“, ki je dajala dvorani izredno pestro barvo. Dekliški dan je nato zaključil tajnik z zahvalo vsem, ki so v tej ali oni obliki pripomogli k njegovi prireditvi; dekletom pa naj bi bil dan bodrilo za še globlje delo v dobrobit domačije, ožarjene od nebeškega solnca.

Mal položi dar domu na oltar. Bral sem v predzadnji številki našega lista zgornje besede. Pa sem dejal sam pri sebi: za našo stvar smo res premalo navdušeni in požrtvovalni. Skrajni čas je, da se zganemo in položimo vsak po svoji zmožnosti majhen dar domu na oltar. Prilagam torej majhen znesek 10 S v podporo našemu prosvetnemu delu. Morda se je oglasilo jih že več in z večjimi svotami, če pa sem pri prvih, naj bo moj dar poziv na naše rodoljube, da mi sledijo. Brez žrtev ni nikakega uspeha. Majhni smo sicer vendar močni dovolj, da lahko živimo svoje lastno življenje. Rodoljubi, zganite se in imejte za našo stvar odprto srce in bolj radodarno roko. Zavednost se utrdi in potrdi le v žrtvi. (Op. ured. Vaših iskrenih besedi smo izredno veseli in nadejamo se, da tudi prošnja ne bo zaman. Prosvetna Vam ostane hvaležna.)

Loče pri Baškem jezeru. (Še nekaj o „Miklovi Zali“.) Preteklo soboto in nedeljo so naši igralci ponovili „Miklovo Zalo“. V soboto je bil obisk nekega slab vsled slabe razglasitve in tozadevno opozarjamo društveni odbor, da ne pozabi, da mu stoji na razpolago brezplačni „Društveni vestnik“. Igralo se je tokrat dovolj povoljno. Tresoglav si je vzel zadnjo kritiko v našem listu k srcu in je tokrat po izjavi neke naše korenine prekosil celo šentjakobskega Tresoglava. Tudi Zala je bila še boljša. Društvu častitamo k ponovnemu uspehu!

Bilčovs. (Naš mladinski dan.) Obhajali smo ga v nedeljo dne 20. julija. Vsi, ki smo se prireditve udeležili, smo odhajali zadovoljni domov. Vsi so dejali: bilo je res lepo. Samo žal, da moramo tukaj omeniti: Premalo je bilo vas, fantje, in tudi deklet bi lahko bilo več. Ne obhaja se mladinski dan iz navade ali za

to, da potem lahko rečemo, da smo ga obhajali. Za te, mladina, ki si v tolikih nevarnostih, da se izgubiš v vrvežu današnjih dni, tebi je bil dan namenjen. Škoda, da mladina tako malo čuti potrebo nasvetov! Naj bo prihodnji tvoj dan, mladina, za te bolj časten. Vi starši pa morate končno uvideti, kje je za vaše hčerke in sinčke boljši: v poštenem krščanskem društvu ali v slabi družbi!

Bilčovs. (Vabilo k igri „Dve materi“.) Naše katoliško izobraževalno društvo uprizeri v nedeljo dne 3. avgusta ob treh popoldne na svojem odru pri Knabrlu v Velinji vasi igro „Dve materi“. Nadejamo se, da bo imel tokrat voznik čez Dravo prav obilo posla, skrb domačinov pa bo, da ne bodo v manjšini pri udeležbi.

GOSPODARSKI VESTNIK

Cenejša oddaja mladih črešenj, višeni-češpljev, sliv. Deželni kulturni svet je odredil, da se bodo oddajala omenjena drevesca za polovično ceno in sicer po 2 S za komad, z namenom, da pomnoži stanje koščičastega sadja na Koroškem. Prošnje za oddajo drevesc po polovični ceni naj se naslovijo na deželni kulturni svet vsaj do konca septembra.

Gozdarski tečaj za kmete in kmetiške sinove. Deželni kulturni svet priredi letos v poljedelski šoli v Celovcu štirinajstdnevni tečaj za pogozdovanje in merjenje lesa. Tečaj traja od 29. septembra pa do 11. oktobra. Na tečaju se bo govorilo v prvi vrsti o glavnih pogojih pogozdovanja, o najvažnejših oblikah gozdnega gospodarstva, o uporabi lesa in o načinu merjenja lesa ter končno o gozdarski postavi, v kolikor se ta tiče kmetiških posestnikov gozdov. Poleg teoretičnega pouka so na sporedu tudi praktične vaje, ogledovanje lesnih podjetij itd. Udeleženci imajo pri tem tečaju na poljedelski šoli v Celovcu (Ackerbauschule) brezplačno stanovanje in hrano. Potrebno je samo, da prinese seboj posteljno perilo. V izrednih slučajih se bo dovolilo tudi kritje polovice voznih stroškov. Število udeležencev je omejeno. Prijave se naj pošljejo do 10. septembra deželnemu kulturnemu svetu.

Listnica uredništva. Čitatelji lista naj blagovolijo oprostiti nepopolnost uvodnega članka zadnje številke. Pripetila se je vsled pomanjkanja rednega korektorja v češki tiskarni.

Naznanjam

slavnemu občinstvu okolice Dobrle vasi, da stalno ordiniram pri Bruglju v Dobrli vasi in sicer ob delavnikih dop. od 8. do 12. ure in popoldne od 2. do 4. ure, v nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure.

Zdravim tudi vse zobne bolezni.

Jurij Smrečnik.

122

Zahvala.

Povodom bridke izgube nepozabnega našega

Zdravkota

izrekamo tem potom iskreno svojo zahvalo vsem, ki so mu izkazali ljubezen v mesecih njegove težke bolezni in tudi vsem, ki so rajnega spremili na zadnji njegovi poti. Zahvaljujemo se č. dr. Blümlu za njegove tolažilne besede v njegovi boleznih kakor tudi domačemu g. župniku; zahvaljujemo se za zadnje spremstvo našim sorodnikom, dežel. poslancema č. Starcu in dr. Petku, prečastiti duhovščini, ki je došla v tako velikem številu in mu z sv. Daritvijo izkazali svojo ljubezen — med njimi posebej č. kanoniku monsr. Podgorcu, nadalje njegovim tovarišem z Dunaja, bogoslovcem in srednješolcem, zastopnikom različnih korporacij, šentjakobski požarni brambi, domačemu pevskemu zboru, zastop. domačega izobr. društva in dekliškem odseku, končno vsem njegovim ostalim prijateljem in znancem od blizu in daleč.

Zahvaljujemo se za vence, za ustmene in pismene izjave sožalja, za dobro besedo na grobu, za vso ljubezen, izkazano Zdravkoti.

Št. Jakob v Rožu, dne 21. VII. 1930.

Žalujoča družina Zwitter-jeva.

121